

POSTANOWIENIE

7 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 7 maja 2026 r. w Warszawie
zażalenia Bank spółki akcyjnej w W.
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 20 maja 2022 r., I ACa 242/21,
w sprawie z powództwa M. C. i A. C.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,

- 1. oddala zażalenie;**
- 2. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz A. C. i M. C. po 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych kosztów postępowania zażaleniowego.**

[S.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 1 lutego 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz M. C. i A. C. 49 999 zł wraz z odpowiednio określonymi odsetkami, ustawowymi do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r.

Wyrokiem z 24 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie uwzględnił częściowo apelację pozwanego, zmieniając zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten sposób, że oddalił powództwo o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od 21 000 zł za okres od 16 stycznia 2015 r. do 2 lipca 2017 r.

oraz od 49 999 zł za okres od 8 listopada 2018 r. do 31 stycznia 2021 r. i za okres od 6 lipca 2021 r. do dnia zapłaty. Sąd uwzględnił także podniesiony przez pozwanego zarzut zatrzymania i ustalił, że zapłata przez niego na rzecz powodów zasądzonej kwoty nastąpi za jednoczesną zapłatą przez nich na jego rzecz 160 607 zł.

Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego pozwany wniósł skargę kasacyjną, zaskarżając wyrok w całości. Wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczył na 210 606 zł wskazując, że składają się na nią: zasądzone 49 999 zł oraz równowartość kwoty kredytu wyrażonej w walucie polskiej w wysokości 160 607 zł.

Postanowieniem z 20 maja 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie sprawdził wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym i ustalił ją na 49 999 zł oraz odrzucił skargę kasacyjną.

Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem pozwany, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 398² § 1 w zw. z art. 25 § 1 w zw. z art. 398⁴ § 3 k.p.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej wskutek bezzasadnego przyjęcia, że wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym wynosi w niniejszej sprawie mniej niż 50 000 zł, w sytuacji gdy w rzeczywistości wynosi 210 606 zł.

We wnioskach pozwany domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia przez ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym na 210 606 zł oraz uchylecia postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się nieuzasadnione.

Bezspornie, wyrokiem reformatoryjnym Sądu drugiej instancji ostatecznie zostało zasądzone 49 999 zł z odpowiednio określonymi odsetkami. Z kolei niewątpliwie, przesłanką prejudycjalną – o której Sądy *meriti* wypowiedziały się w uzasadnieniu – było ustalenie nieważności umowy kredytu.

Po pierwsze, należy przypomnieć, że powszechnie przyjmuje się, iż Sąd Najwyższy nie jest związany wskazaniem wartości przedmiotu zaskarżenia dokonany w postępowaniu przed sądami powszechnymi. Na etapie postępowania

kasacyjnego rozstrzygającego znaczenia nie ma zatem okoliczność, że wartość przedmiotu zaskarżenia podana w skardze kasacyjnej odpowiada wartości wskazanej w apelacji. Wprawdzie art. 25 § 2 k.p.c. wyklucza możliwość badania, bez zarzutu drugiej strony, wartości przedmiotu sporu po doręczeniu pozwu, jednak zasada ta nie dotyczy etapu kontroli dopuszczalności skargi kasacyjnej. Sąd Najwyższy może więc każdorazowo poddać tę wartość weryfikacji na podstawie materiału sprawy - z pominięciem reguł określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (zob. np. postanowienie SN z 13 maja 2026 r., II CSKP 519/24). Poza sporem, dopuszczalność skargi kasacyjnej podlega badaniu nie tylko przez Sąd Najwyższy, ale także – a nawet przede wszystkim – przez sąd drugiej instancji (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

Po drugie, zgodnie z art. 21 k.p.c. jeżeli powód dochodzi pozwem kilku roszczeń, zlicza się ich wartość. Zasada ta przekłada się również na wartość przedmiotu zaskarżenia z tym zastrzeżeniem, że w postępowaniu kasacyjnym, przy uwzględnieniu sytuacji szczególnych, nie może przekraczać wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym. Odpowiednie stosowanie art. 19-24 k.p.c. do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie może uzasadniać jej aktualizacji przez podwyższenie ponad wartość dotychczasową, a tożsamość zakresu rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i w skardze kasacyjnej wyłącza dopuszczalność oznaczenia w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie innej niż poprzednio w apelacji (zob. m.in. postanowienie SN z 21 listopada 2024 r., III CZ 129/24).

Z wykładni semantycznej art. 21 k.p.c. wynika już, że muszą być wyodrębnione poszczególne roszczenia, do których sądy *meriti* odnoszą się w sentencji orzeczenia. Reguła ta nie podlega jakiejkolwiek modyfikacji rozszerzającej. Z kolei znane są przykłady wykładni zawężającej, oparte na konkretnych instytucjach prawnych, np. art. 21 k.p.c. nie dotyczy tych przypadków, gdy po stronie pozwanej występuje współuczestnictwo materialne, a powód żąda od każdego z pozwanych spełnienia solidarnie (lub *in solidum*) tego samego świadczenia., nie odnosi się również do żądań ewentualnych i alternatywnych.

Niewątpliwie, w przypadku wytoczenia powództwa obejmującego kilka roszczeń wynikających z czynności bankowych należy mieć na uwadze w szczególności art. 21 k.p.c., dla ustalenia wysokości opłaty sądowej zlicza się ich wartość (zob. m.in. uzasadnienie uchwały SN z 28 stycznia 2022 r., III CZP 38/22, OSNC 2022, nr 11, poz. 103).

Z powyższego wynika, że co do zasady kumulacji podlegają tylko te roszczenia, o których sąd rozstrzyga w sentencji orzeczenia, a które uprzednio były przedmiotem żądania. Wówczas należy zliczyć ich wartość, która zadecyduje m.in. o możliwości wniesienia skargi kasacyjnej. Natomiast, zasada ta nie obejmuje różnych kwestii wstępnych (prejudycjalnych), nawet wówczas, gdy miały one wpływ na treść orzeczenia, a o których sąd wypowiedział się tylko w treści uzasadnienia. Należy mieć bowiem na względzie, że m.in. moc wiążąca wyroku odnosi się tylko do wyrażonego w sentencji skutku prawnego i nie oznacza związania sądu (i stron) ustaleniami zawartymi w uzasadnieniu innego prawomocnego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 20 grudnia 2024 r., I CNP 82/23). Nadto, procedura cywilna nie przewiduje środka zaskarżenia skierowanego wyłącznie przeciwko uzasadnieniu. Skoro zaś moc wiążąca prawomocnych orzeczeń sądowych określona w art. 365 § 1 k.p.c. nie oznacza związania sądu i stron ustaleniami zawartymi w uzasadnieniu innego orzeczenia, w tym nie są nią objęte w szczególności rozstrzygnięcia o kwestiach wstępnych, takich jak bezskuteczność czy nieważność umowy (zob. postanowienie SN z 29 października 2024 r., I CSK 2375/23).

W rezultacie, o wartości przedmiotu sporu, a w konsekwencji także o wartości przedmiotu zaskarżenia, decydują co do zasady roszczenia objęte żądaniem pozwu i o których sąd wypowiedział się w sentencji orzeczenia. Z kolei, w tym zakresie irrelevantne są kwestie wstępne (prejudycjalne), do których sąd odniósł się w uzasadnieniu orzeczenia.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 1 i § 3 k.p.c. oraz zgodnie z art. 108 § 1 i art. 98 k.p.c. rozstrzygnięto o kosztach postępowania zażaleniowego.

[S.J.]

[r.g.]

Jacek Grela